

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ	1
I. KONUNUN ÖNEMİ.....	1
II. KONUNUN SINIRLANMASI.....	2
III. KONUNUN SUNULMASI.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHİ GELİŞİM, YASAL DÜZENLEMELER VE TEMEL KAVRAMLAR

I. BULUŞUN VE İŞÇİ BULUŞLARININ TARİHİ GELİŞİMİ	5
A. Dünyada	5
B. Türkiye’de	10
1. Cumhuriyetin İlanından Önce	10
2. Cumhuriyetin İlanından Sonra	12
II. YASAL DÜZENLEMELER	15
A. Genel Açıklamalar.....	15
B. Uluslararası Anlaşmalar	15
1. Sınai Mülkiyetin Korunmasına İlişkin Paris Sözleşmesi	16

2. Uluslararası Patent Bürosu Kurulmasına İlişkin La Haye Sözleşmesi	18
3. Patent Taleplerinde Aranılan Formalitelere İlişkin Avrupa Anlaşması.....	19
4. Patentlerin Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Avrupa Anlaşması.....	19
5. Patent İşbirliği Sözleşmesi (PCT)	20
6. Uluslararası Patent Sınıflandırılması ile ilgili Strazburg Anlaşması (IPC).....	22
7. Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Saklanması İlişkin Budapeşte Anlaşması	22
8. Avrupa Patent Sözleşmesi (EPC).....	23
9. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) Kuruluş Anlaşması	26
10. TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights)	27
11. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Kuruluş Anlaşması (Stockholm Sözleşmesi)	28
C. Ulusal Mevzuat	29
1. Anayasa	29
2. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu (Öncesi ve Sonrası)	30
3. Sınai Mülkiyet Kanunu.....	33
4. Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun.....	36
5. Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik.....	36
6. Çalışan Buluşlarına, Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluşlara ve Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlara Dair Yönetmelik	36
7. Avrupa Patentlerinin Verilmesi İle İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin Türkiye’de Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik (EPC Yönetmeliği).....	37
III. TEMEL KAVRAMLAR	38
A. Buluş.....	38

1. Tanımı ve Unsurları.....	38
2. Buluş Üzerindeki Hakkın Hukuki Niteliği.....	40
3. Buluş Sahipliği	44
a. Buluş Sahipliği Kavramı	44
b. Buluş Sahipliğine İlişkin İlkeler.....	45
(1) Başvuru İlkesi.....	45
(2) Gerçek Buluş Sahibi İlkesi.....	47
c. Birlikte Buluş Sahipliği	48
B. Patent.....	52
1. Patent Kavramı.....	52
2. Patent Korumasının Amaç ve İşlevi.....	53
3. Patent Koruması için Gerekli Şartlar.....	55
C. Faydalı Model.....	61
D. İşçi.....	63
1. Genel Açıklamalar.....	63
2. İş Kanunu Kapsamına İlişkin Açıklamalar	68
E. İşveren.....	74
1. Genel Açıklamalar.....	74
2. İşveren Vekili.....	78
F. İşyeri ve İşletme	80
G. İş Sözleşmesi - İş İlişkisi.....	81

İKİNCİ BÖLÜM

İŞ İLİŞKİSİ KAPSAMINDA BULUŞ TÜRLERİ: HİZMET BULUŞLARI VE SERBEST BULUŞLAR

I. GENEL AÇIKLAMALAR.....	85
II. HİZMET BULUŞLARI.....	86
A. Tanımı.....	86
B. Unsurları.....	87
1. Buluşçu Çalışanın İşçi Sayılan Kişi Olması.....	87

2. Buluşun, İşçinin İş Görme Borcundan veya Büyük Ölçüde İşletme Deneyim ve Çalışmalarından Kaynaklanması	88
a. Buluşun, İşçinin İş Görme Borcundan Kaynaklanması .	88
b. Buluşun, Büyük Ölçüde İşletme Deneyim ve Çalışmalarından Kaynaklanması	91
3. Buluşun İş İlişkisi Sırasında Gerçekleştirilmiş Olması.....	94
a. Genel Açıklamalar.....	94
b. İş İlişkisinin Sona Ermesi Haline İlişkin Açıklamalar....	96
(1) İş İlişkisinin Ölüm İle Sona Ermesi	97
(2) İş İlişkisinin Belirli Sürenin Geçmesi İle Sona Ermesi.....	97
(3) İş İlişkisinin Fesih İle Sona Ermesi	97
(4) İş İlişkisinin Tarafların Anlaşması İle Sona Ermesi...98	
c. İş İlişkisinin Askıya Alınması Haline İlişkin Açıklamalar.....	99
C. Hizmet Buluşu Sahipliğini Etkileyebilecek Bazı İş İlişkileri.....	101
1. Geçici İş İlişkisinde Hizmet Buluşu Sahipliği.....	101
2. İşyeri Devri Halinde Hizmet Buluşu Sahipliği	103
3. İş Sözleşmesinin Devri Halinde Hizmet Buluşu Sahipliği..	103
4. Asıl İşveren - Alt İşveren İlişkisinde Hizmet Buluşu Sahipliği.....	104
III. SERBEST BULUŞLAR.....	105
A. Genel Olarak.....	105
B. Türleri	106
1. Serbest Doğan Buluşlar.....	106
2. Serbest Kalan Buluşlar	106
a. Tarafların Anlaşması İle Serbest Kalan Buluşlar.....	107
b. İşverenin Dört Aylık Hak Düşürücü Sürede Tam Hak Talebinde Bulunmaması Sonucu Serbest Kalan Buluşlar	107
c. İşverenin Kısmi Hak Talebinde Bulunması Sonucu Serbest Kalan Buluşlar	108

- d. Kısmi Hak Talebinde Bulunan İşverenin, İşçinin Tam Hak Teklifini Kabul Etmemesi Sonucu Serbest Kalan Buluşlar 108
- e. Tam Hak Talep Eden İşverenin, İşçinin Verdiği Süreye Rağmen, Patent Başvurusunda Bulunmaması Sonucu Serbest Kalan Buluşlar 109
- f. İşverenin Patent Almak İstemediği Ülkeler İle Sınırlı Olarak Serbest Kalan Buluşlar 109
- g. İşverenin İflası Sonucu Serbest Kalan Buluşlar 110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İŞÇİ BULUŞUNDA
HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

- I. GENEL AÇIKLAMALAR 111
- II. İŞÇİ BULUŞUNDA İŞÇİNİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ 112
- A. İşçi Buluşunda İşçinin Hakları 112
1. İşçinin Bedel Hakkı 112
- a. Genel Açıklamalar..... 112
- b. Bedelin Hesaplanması 114
- (1) Genel Açıklamalar.....114
- (2) İşletme Tarafından Kullanılan Buluştan Elde Edilen Kazancın Hesaplanması.....117
- (3) İşletme Tarafından Kullanılmayan Buluşlarda Buluştan Elde Edilen Kazancın Hesaplanması 118
- c. Bedelin Ödenme Şekli.....119
- d. Bedele Dair Uyuşmazlıkların Çözümü..... 120
2. İşçinin Önalım Hakkı 122
3. İşçinin, İşverence Patent Başvurusunda Bulunulmayan Ülkelerde Buluşun Serbest Bırakılmasını Talep Etme Hakkı..... 123
4. İşçinin Bilgi Alma Hakkı..... 123

5. İşçinin Adının Belirtilmesini İsteme Hakkı.....	124
B. İşçi Buluşunda İşçinin Yükümlülükleri	125
1. Bildirim Yükümlülüğü.....	125
a. Buluş Bildiriminin Amacı	125
b. Buluş Bildiriminin Şekli, Zamanı ve Muhatabı	126
c. Ortak Buluşlarda Bildirim.....	128
d. Buluş Bildiriminin İçeriği	129
e. İşçinin Yükümlülüğe Aykırı Davranmasının Sonuçları	129
2. İşçinin Buluşu/Buluşa İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü.....	131
a. Yükümlülüğün Kaynağı ve Önemi.....	131
b. Yükümlülüğe Aykırılığın Sonuçları	133
c. Yükümlülüğün Sona Erdiren Haller.....	135
3. İşçinin Serbest Buluşu İçin İşverene Teklifte Bulunma Yükümlülüğü.....	136
a. Yükümlülüğün Kaynağı ve Önemi.....	136
b. Yükümlülüğe Aykırılığın Sonuçları	138
c. Yükümlülüğün Sona Ermesi	139
III. İŞÇİ BULUŞUNDA İŞVERENİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	139
A. İşçi Buluşunda İşverenin Hakları.....	139
1. Buluş Bildiriminin Düzeltmesini Talep Etme Hakkı	139
2. Buluş Bildirimini Patent Verilemeyecek Buluş (SMK md. 82) İddiasıyla, Kabul Etmeme Hakkı.....	140
3. Serbest Buluş Bildirimine İtiraz Etme Hakkı.....	141
4. Serbest Buluş Üzerinde Öncelik Hakkı	142
5. Hizmet Buluşu Üzerinde Hak Talebinde Bulunma Hakkı .	142
a. Genel Olarak.....	142
b. İşverenin Tam Hak Talebinde Bulunması.....	143
c. İşverenin Kısmi Hak Talebinde Bulunması.....	145
d. İşverenin Hak Talebinde Bulunmaması	146

---

6. İşverenin Hizmet Buluşu için Patent/Faydalı Model Başvurusunda Bulunma Hakkı.....	148
a. Genel Kural: Başvurunun Buluş Sahibi İçin Hak Niteliğinde Olması.....	148
b. İşverenin Yurt İçinde Başvuru Hakkı.....	148
c. İşverenin Yurt Dışında Başvuru Hakkı.....	148
d. Başvurudan/Patent Hakkından Vazgeçilmesi.....	149
B. İşçi Buluşunda İşverenin Yükümlülükleri.....	150
1. Buluş Bildirimini Alan İşverenin Tebellüğ Tarihini Bildirme ve Yardım Yükümlülüğü	150
2. İşverenin Buluşu/Buluş İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü.....	151
a. Yükümlülüğün Kaynağı ve Önemi.....	151
b. Yükümlülüğe Aykırılığın Sonuçları	151
c. Yükümlülüğün Sona Ermesi.....	152
3. İşverenin Bedel Ödeme Yükümlülüğü.....	153
4. İşverenin Hizmet Buluşu için Yurt İçinde Patent/Faydalı Model Başvurusunda Bulunma Yükümlülüğü.....	153
5. İşverenin Başvuru Sürecine İlişkin Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	155
6. İşverenin Başvuruda Bulunmadığı Ülkelerde Buluşu Serbest Bırakma Yükümlülüğü	155
7. Patent Hakkından/Patent Başvurusundan Vazgeçen İşverenin Durumu İşçiye Bildirme Yükümlülüğü.....	156
SONUÇ.....	157
KAYNAKÇA.....	161